

POSUDEK OPONENTA DISERTAČNÍ PRÁCE
PhDr. JITKY HERLESOVÉ
“Psycholog a bariatrická léčba obezity”
předkládané v roce 2017 na Katedře psychologie FF UK

PhDr. Jitka Herlesová se v předkládané disertační práci zaměřila na zmapování psychických, zdravotních a sociálních aspektů spojených s obezitou a na jejich změny po bariatrické operaci. Jedná se o zatím jednu z prvních rozsáhlejších výzkumných studií provedených na tuto tematiku v ČR. Autorka se tématu dlouhodobě věnuje, na což poukazuje i její účast při vytváření a publikování “Doporučení k psychologickému vyšetření před bariatrickou operací” a “Anamnestického dotazníku Bariatrie”.

Disertační práce je členěna na teoretickou a praktickou část. Celkově je téma zpracované na 144 stranách, další součástí práce je seznam literatury a přílohy.

Teoretická část je přehledně a logicky členěná do osmi kapitol. Představuje kvalitně a odborně zpracovaný teoretický základ empirické části. Autorka se v teoretické části věnuje definování obezity, bariatrické a metabolické chirurgie, psychopatologii a psychosociálnímu fungování ve spojitosti s obezitou, psychologickému vyšetření před bariatrickou operací, kvalitě života u lidí s obezitou, dotazníku jídelních zvyklostí TFEQ, který následně používala v empirické části a aspektům souvisejícím s jídelním chováním, psychickému a sociálnímu fungování po operaci i protektivním faktorům. Zvláště vyčleňuje kapitolu zaměřenou na spojitost deprese a obezity, tady mi není zcela jasné, zda autorka píše o depresi jako psychické poruše s diagnostickými kritérii nebo o depresivních symptomech. Za důležitou považuji kapitolu věnující se psychologickému vyšetření před bariatrickou operací a vymezení role psychologa. Teoretická část je napsaná s porozuměním psychologickým i zdravotním aspektům obezity, autorka nezůstává jen u výčtu jednotlivých výzkumů, ale srovnává je, propojuje a reflektuje jejich výsledky.

V empirické části se autorka zaměřila na zmapování psychických, zdravotních a sociálních aspektů spojených s obezitou a na jejich změny po bariatrické operaci. Použité postupy výzkumu jsou odpovídající cílům práce. Výsledky statistické i obsahové analýzy autorka řádně popsala. Výzkumný soubor byl rozsáhlý, tvořilo ho na počátku 346 osob před bariatrickou operací. Další vývoj byl sledován po 6, 12 a 24 měsících po bariatrické operaci, počet osob účastnících se výzkumu se postupně snižoval. Výzkumný soubor byl z větší části tvořený ženami, ve shodě s tím autorka interpretuje i některé výsledky analýzy. Pro získání dat autorka použila anamnestický dotazník Bariatrie, Dotazník jídelních zvyklostí (TFEQ), BDI-II a Obesity weight loss quality of life (OWLQOL) a Weight related symptom measure (WRSM).

Diskuse je podrobná, psaná s odborným porozuměním tématu. Autorka v ní získané data interpretuje a srovnává s českými i zahraničními studii v oblasti bariatrické a metabolické chirurgie. Mnohé charakteristiky souboru i mnohé výsledky srovnání před a po bariatrické operaci jsou ve shodě se zahraničními studii, u rozdílných výsledků autorka hledá odborné vysvětlení. Navrhuje další možnosti práce se získanými daty a směr dalšího výzkumu. Ve shodě s autorkou se domnívám, že by byla psychologicky zajímavá analýza jednotlivých položek dotazníků, i srovnání skóre z jednotlivých dotazníků mezi sebou.

Disertační práce je přehledně strukturovaná. Po formální stránce je na dobré úrovni, mám jen drobnou připomínku - čísla a popisky grafů a tabulek bych doporučila psát pod ně. Na s. 95 chybí % v tabulce? Seznam odborných zdrojů použitých k vypracování disertační práci je obsáhlý. Citační práce je na dobré úrovni, u citací se tečka píše až za závorku.

Celkově hodnotím disertační práci kladně. Vnímám jí jako přínos k psychologickým otázkám souvisejícími s obezitou a bariatrickými operacemi.

Dotazy k obhajobě:

Jak doporučuje autorka využít získané výsledky v psychologické praxi? Jaké psychologické intervence (postupy) by autorka doporučila u osob před a po bariatrické operaci?

Jak autorka vysvětluje statistické změny po 24 měsících (zvýšení depresivní symptomatiky, sníženou sebekontrolu v jídle, větší pocit hladu a sníženou kvalitu života) a jak doporučuje s nimi psychologicky pracovat?

Vzhledem k výsledkům práce, jaké protektivní a rizikové faktory autorka vnímá jako důležité pro dobrou adaptaci po bariatrické operaci?

Vzhledem k výsledkům práce, co může predikovat úspěšný vývoj po bariatrické operaci?

Předložená disertační práce splňuje požadavky kladené na disertační práci, a proto jí doporučuji k obhajobě. Předběžně jí klasifikuji jako prospěla.

V Praze dne 25.5. 2017

PhDr. Katarína Loneková, Ph.D.